

BEREDSKAB OG HANDLEVEJLEDNINGER

A photograph of two hands shaking, symbolizing agreement or support. The hands are positioned in the center of the slide, with the text overlaid on the right side of the image.

- til forebyggelse, tidlig opsporing og
behandling af sager om overgreb
mod børn og unge

Skanderborg
Kommune

INDHOLD

1. Forord.....	3
2. Definitioner og begreber i sager om vold og seksuelle overgreb.....	5
2.1. Definition på overgreb: seksuelt.....	5
2.2. Definition på overgreb: fysisk og psykisk vold.....	6
3. Tegn og signaler på vold og seksuelle overgreb.....	8
4. Handlemuligheder og handlepligt.....	9
4.1. Hvad siger bekendtgørelsen om almindelig skærpet underretningspligt?.....	9
4.2. Særligt i forhold til forældreinddragelse ved underretning om overgreb.....	10
5. Handle-vejledninger i situationer ved overgreb begået mod børn.....	11
5.1. Forskellige handlemuligheder.....	11
5.2. Konkret viden eller mistanke mod forældre eller andre i foældres sted.....	11
5.2.1. Viden om overgreb begået af forældre eller stedforældre.....	12
5.2.2. Mistanke om overgreb begået af forældre eller stedforældre.....	12
5.3. Konkret viden eller mistanke mod person i familiens netværk eller ukendt.....	15
5.3.1. Viden om overgreb begået af en person i familiens netværk eller en ukendt.....	15
5.3.2. Mistanke om overgreb begået af en person i familiens netværk eller en ukendt.....	15
5.4. Konkret viden eller mistanke mod et barn under 14 år.....	18
5.4.1. Mistanke eller viden om overgreb begået af et barn under 14 år.....	18
5.5. Konkret viden eller mistanke mod en ansat.....	21
5.5.1. Viden om vold eller seksuelt overgreb begået af en ansat.....	21
5.5.2. Mistanke om seksuelt overgreb begået af en ansat.....	21
6. Når underretning om overgreb modtages i børnesocial-rådgivningen.....	24
6.1. Børnesocialrådgivningens rolle og arbejdsfordeling.....	24
6.2. Børnehusets rolle og arbejdsfordeling.....	24
6.3. Politiets rolle og arbejdsfordeling.....	25
7. Det videre arbejde med forebyggelse af overgreb mod børn.....	26
7.1. Forebyggelse der sigter mod at undgå overgreb mod børn.....	26
7.2. Links og gode råd.....	27
8. Kontaktoplysninger og vigtige telefonnumre.....	28

1. FORORD

Skanderborg Kommunes beredskab og handlevejledninger til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge henvender sig til alle professionelle som er i direkte kontakt med børn og unge under 18 år.^[1] Det kan være ansatte i dagtilbud, skoler, skolefritidsordninger, klubber, pleje- og aflastningsfamilier, døgninstitutioner, sundhedspersonale, politi og andre faggrupper inden for Fagsekretariatet Børn og Unge.

Det er nødvendigt at have et beredskab mod overgreb, fordi...

- Børn har krav på den bedst mulige hjælp
- Området er komplekst i praksis og i lovgivningen
- Ikke to tilfælde er ens. Der er mange »gråzone-sager«
- Det hjælper os til at huske alle detaljer – midt i håndtering af krise, følelser, usikkerhed og handletrang
- Det giver os bedre overskud til at holde fokus på barnet

[1] Fremover benyttes alene »barnet eller børn«. Men det betyder fortsat at disse situationer vedrører alle børn og unge i alderen 0-18 år.

- Det giver overblik over egne og andres roller og opgaver i det tværfaglige samarbejde omkring barnet.
- Det giver os overblik over de handlemuligheder, vi har – alt efter hvem mistanken retter sig mod.

Formålet med beredskabet er:

- At afklare definitioner og begreber
- At formidle viden om tegn og signaler på børns mistrivsel, herunder om barnet kan være udsat for vold eller seksuelle overgreb
- At øge bevidstheden om handlemuligheder og handlepligt i forbindelse med viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb
- At tilstræbe en hurtig, ensartet og professionel håndtering af sager, der vedrører disse overgreb
- At sikre at alle ansatte, som arbejder direkte med børn, kender og anvender Skanderborg Kommunes beredskab ved vold og seksuelle overgreb
- At skabe grundlag for fortsat at arbejde med forebyggelse af overgreb mod børn

Afgrænsning af beredskabets genstandsfelt

- Overgrebet er af voldelig eller seksuel karakter
- Den krænkede er et barn i alderen 0-18 år
- Overgrebet kan være omfattet af strafferetslige bestemmelser

Skanderborg Kommunes beredskab og handlevejledninger til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge tager udgangspunkt i et inspirationskatalog fra Videnscenter SISO^[2] til udarbejdelse af et skriftligt kommunalt beredskab, i Fagsekretariatet Børn og Unge egne erfaringer og endvidere supplerende erfaringer fra andre kommuners beredskaber. Beredskabet er udarbejdet i 2009 og senest revideret i 2019.

Som det fremgår ovenfor, kan sager om overgreb være komplekse at håndtere. Derfor er der to forskellige enheder i Fagsekretariatet Børn og Unge, som kan bistå med rådgivning og vejledning, når der opstår viden eller mistanke om, at et barn udsættes for overgreb.

[2] SISO er Socialstyrelsens Videnscenter for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn.

De to grupper benævnes henholdsvis **Børnesocialrådgivningen og Koordineringsgruppen.**

Børnesocialrådgivningens opgave er dels at tilbyde indledende rådgivning og afklaring i den konkrete sag, dels at medvirke til at planlægge og koordinere det videre forløb i de sager, hvor viden eller mistanke om overgreb retter sig mod enten en eller begge forældre, en person i familiens netværk eller en anden ukendt person. Dette omhandler også de situationer, hvor et barn under 15 år har en grænseoverskridende voldelig eller seksuel adfærd over for et andet barn. Koordineringsgruppen inddrages, når viden eller mistanke om overgreb retter sig mod en ansat.

Beredskabet vil blive lagt ud elektronisk, så der bliver mulighed for at klikke sig frem til de oplysninger, man har mest brug for i den konkrete situation.

Søren Aalund
Koncernchef for Børn og Unge

Beredskabsplanen er senest revideret i 2019 og politisk behandlet i juni 2019 i henhold til Servicelovens § 19, stk. 4.

2. DEFINITIONER OG BEGREBER I SAGER OM VOLD OG SEKSUELLE OVERGREB

For at kunne observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb er det nødvendigt at definere, hvad der forstås ved vold og seksuelle overgreb og at uddybe de begreber, som knytter sig hertil.

I dette beredskabet har vi valgt at anvende de definitioner på seksuelle overgreb og vold, som henholdsvis SISO og Socialstyrelsen anvender. I beredskabet arbejdes der med udgangspunkt i, at overgreb er udtryk for vold mod et barn, at dette kan være i form af enten fysisk, psykisk eller seksuel vold. I det følgende vil der imidlertid i definitions­mæssig sammenhæng blive præsenteret særskilte definitioner for henholdsvis seksuelle overgreb og overgreb omhandlende fysisk og psykisk vold.

2.1. DEFINITION PÅ OVERGREB: SEKSUELT

Socialstyrelsens definition af seksuelt overgreb er inspireret af Henry C.

Kempes^[3] definition af seksuelt overgreb fra 1978. Socialstyrelsen definerer seksuelt overgreb på følgende måde:

»Der er tale om et seksuelt misbrug, når et barn inddrages i seksuelle aktiviteter, som det ikke kan forstå rækkevidden af, udviklingsmæssigt ikke er parat til, og derfor ikke kan give tilladelse til og/eller aktiviteter af denne karakter, der overskrider samfundets sociale og retslige normer.«

Straffemæssigt er området seksuelle overgreb opdelt i en række kategorier af strafbare handlinger. Det drejer sig om følgende paragraffer i straffeloven^[4]:

- § 210. Incest. Det vil sige samleje med slægtning i nedadstigende linje eller samleje mellem søskende.
- § 216. Voldtægt
- §§ 222, 223. Samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år. Aldersgrænsen er 18 år, hvis den pågældende er betroet til undervisning eller opdragelse.

[3] Kempe, H C: Child Abuse (Paper) & (Developing Child (Paperback)), udgivet af Harvard university Press, July 1978.

[4] Lovbekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017. Bemærk der sker løbende ændringer til denne lov, som kan ses på www.retsinfo.dk

- § 224. Køb af seksuel ydelse fra prostitueret under 18 år.
- § 225. Anden seksuelt forhold end samleje, jf. §216 - § 224
- §§ 226, 232, 234 og 235. Blufærdighedskrænkel­se, (blotteri, beføling, beluring, verbal uterlighed) samt optagelse, besiddelse og udbredelse af fotos/film mv. af person under 18 år.

I Forældreansvarsloven^[5] er beskrevet:

- § 2, stk. 2: Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.

De ovenfor nævnte straffemæssige paragraffer retter sig i sammenhængen her mest mod børn under 15 eller 18 år. Kategorierne vurderes at være så tydelige, at de også er beskrivende for, hvad der forstås ved seksuelle overgreb

[5] Lovbekendtgørelse nr. 1417 af 1. december 2017. Bemærk der sker løbende ændringer til denne lov, som kan ses på www.retsinfo.dk

Eksempler på skadevirkninger ved seksuelt overgreb:

- Barnets seksualitet traumatiseres.
- Barnet føler sig svigtet af personer, det stoler på.
- Barnet føler sig magtesløs.
- Barnet oplever sig stigmatiseret.

2.2. DEFINITION PÅ OVERGREB: FYSISK OG PSYKISK VOLD

Socialstyrelsen definerer psykisk og fysisk vold mod børn og unge på

»Vold er en handling eller trussel, der uanset formålet kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt.

Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af

et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare..«

følgende måde:

Straffemæssigt er vold opdelt i en række kategorier af strafbare handlinger med beskrivelse af tilhørende strafferammer. Det drejer sig om følgende paragraffer i straffeloven:

- **§ 213.** Den, som ved vanrøgt eller nedværdigende behandling krænker sit barn eller nogen i hans myndighed eller forsorg, som er under 18 år, straffes med fængsel indtil 2 år.
- **§ 243:** Den, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år.
- **§ 244.** Den, som øver vold eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.
- **§ 245.** Den, som udøver et

legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådan legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.

- **§ 245a.** Den, som ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis, straffes med fængsel indtil 6 år.
- **§ 246.** Har et legemsangreb været af så grov beskaffenhed eller har haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.
- **§ 260.** Den, som tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, ved vold, trusler om vold eller frihedsberøvelse, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Når det drejer sig om fysisk vold mod børn gælder ovennævnte straffelovsbestemmelser. Dertil kommer, at revselsesretten blev afskaffet ved lov i 1997, hvorefter det blev ulovligt at slå sine børn.

Psykisk og fysisk vold mod børn er ikke tilladt. Det kan nu ses i forældreansvarsloven, hvori der står:

- **§ 2 stk. 2.** Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling.

Da straffelovsbestemmelserne omhandlede vold ikke er tydeligt beskrivende for, hvad der forstås ved voldelige overgreb, uddybes dette i det følgende.

Fysisk vold kan for eksempel være at blive udsat for kropslig smerte gennem slag, spark, brændemærkning, skoldning, kvælertag eller anden form for straf, hvor barnet rammes direkte på kroppen. Det kan være voldsom rystelse af mindre børn, hvilket kan føre til hjerneskader. Omskæring af børn betragtes også som vold.

Eksempler på skadevirkninger ved fysisk vold:

- Angst og usikkerhed
- Hæmning af indlæring.
- Barnet kan blive indadvendt og isolere sig eller reagere udadvendt og aggressivt
- Fysisk afstraffelse kan lære barnet, at konflikter løses med vold

Psykisk vold kan eksempelvis være følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf og indespærring, at blive nedgjort eller udsat for anden nedværdigende behandling. Det er også psykisk vold for barnet at bevidne fysisk vold mod en af sine nære omsorgspersoner. Psykisk vold kan endvidere være omfattende omsorgssvigt som ses ved, at barnets grundlæggende behov ikke bliver tilgodeset af dets omsorgspersoner.

Eksempler på skadevirkninger ved psysisk vold:

- Tristhed og/eller depressive tendenser.
- Adfærdsvanskeligheder og småbarnlig adfærd.
- Påvirkning af skole- og udviklingsmæssige færdigheder.
- Påvirkning af sociale relationer i forhold til jævnaldrende.

3. TEGN OG SIGNALER PÅ VOLD OG SEKSUELLE OVERGREB

Det er vigtigt med tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb. Fra forskning ved man, at jo tidligere det opdages, at et barn er udsat for et overgreb, jo bedre er prognosen for, at barnet ikke får svære traumer og senfølger af disse hændelser. Derfor er det vigtigt at få kendskab til, hvilke tegn og signaler barnet kan udvise, når det udsættes for overgreb, så det stoppes så tidligt som muligt.

Der findes ingen facitliste for tegn og signaler på vold og seksuelle overgreb. Børn har forskellige måder at reagere på. Ændrer et barn pludselig adfærd psykisk eller socialt, kan det skyldes, at der er sket noget voldsomt i barnets liv. Hvis barnet fx ændrer sig fra at være aktivt, livligt, udadventt, socialt velfungerende, at være glad for sin skole eller institution og vennerne, til at blive passivt, angst eller aggressivt og undgår at komme i skole eller institution og trækker sig fra vennerne, så er der grund til at være opmærksom og tale med barnet om, hvad man ser og reagere på det afhængigt af, hvad barnet fortæller. Dette kan være et signal om vold og seksuelle overgreb, men det kan også være et signal om andre former for

mistrivsel. Det kan som nævnt være svært at identificere, hvilke tegn og signaler der er specifikke og hvilke, der er mere generelle i forhold til andre former for mistrivsel.

Der findes viden om, at følgende tegn og signaler kan forekomme i forbindelse med vold og seksuelle overgreb. Man bør samtidig være opmærksom på, at ikke alle de nævnte tegn og signaler dækker alle aldersgrupper, da tegn og signaler også afhænger af børnenes alder og modenhed:

- Påfaldende seksualiseret eller voldelig adfærd
- Pludselig ændret adfærd
- Påfaldende påklædning og kropsholdning
- Påfaldende angstsymptomer og utryghed
- Pludselig eller påfaldende modvilje mod at være sammen med en bestemt person
- Fysiske tegn, fx blå mærker og brændemærker samt rifter, sår, udflåd, blødninger og klamydia
- Søvnforstyrrelser
- Spiseforstyrrelser
- Ufrivillig vandladning og/eller afføring
- Psykosomatiske klager
- Enten udadreagerende adfærd med aggressivitet eller indadventt adfærd med tilbagetrækning

- Koncentrationsbesvær
- Lavt selvværd
- Angst, opgivenhed, depression
- Selvdestruktiv adfærd/cutting
- Regredierende adfærd
- Vedholdende tavshed
- Overtilpassethed

Vold og seksuelle overgreb kan forekomme i alle samfundslag og i alle familier; men følgende særlige risikofaktorer øger risikoen for overgreb:

- Opvækst under ustabile familieforhold og manglende omsorg
- Forældre med misbrugsproblemer og psykisk sygdom
- Vold i hjemmet
- Mange skoleskift
- Belastende oplevelser i familien (sygdom/død)
- Dårlig kontakt mellem børn og forældre
- Børn med handicap
- Børn i risiko for anbringelse

Man bør være særlig opmærksom på, at der i sager om seksuelle overgreb er overrepræsentation af piger.^[6]

[6] Jf. Undersøgelsen, »Unge trivsel år 2008», af Karin Helweg-Larsen, Nina Maria Schütt, Helmer Bøving Larsen, Statens institut for Folkesundhed

4. HANDLEMULIGHEDER OG HANDLEPLIGT

For alle borgere gælder, at de har pligt til at underrette de sociale myndigheder, ^[7]

»..hvis de får kendskab til at et barn eller ung under 18 år fra forældre eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringes dets sundhed eller udvikling i fare .. «

Derudover har personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv skærpet underretningspligt henhold til lov om social service § 153 med tilhørende bekendtgørelse^[8]. Den skærpede underretningspligt betyder, at man skal underrette kommunen, hvis man under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

1. at et barn under 18 år kan have behov for særlig støtte,
2. at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold.

[7] Der henvises til servicelovens § 154

[8] Socialmin. bek. nr. 1466 af 16.12.2010

3. at et barn under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets ulovlige skolefravær eller undladelse ved at opfylde undervisningspligten
4. at et barn under 18 år har været udsat for overgreb. (seksuelle krænkelser, overgreb og psykisk som fysisk vold)

Underretningspligten gælder fortsat, selvom der allerede er et samarbejde i mellem familie, dagtilbud / skole og Børnesocialrådgivningen i gang.

Underretningspligten er personlig.

Vold og seksuelle overgreb kan som hovedregel ikke afhjælpes i eget regi. Dette beredskab er et supplement til den gældende skærpede underretningspligt for offentlige ansatte, fordi underretnings- procedurerne følger nogle andre »kommandoveje«, når det drejer sig om vold og seksuelle overgreb.

4.1. HVAD SIGER BEKENDTGØRELSEN OM ALMINDELIG SKÆRPET UNDERRETNINGSPLIGT?

Hvem har skærpet underretningspligt?

I den førnævnte bekendtgørelse til underretningspligten kan man uddrage, hvilke personer der er omfattet af den skærpede^[9] underretningspligt:

»hvis du er lærer, pædagog/ pædagogmedhjælper, dagplejer, leder af børneinstitution, skoleleder, praktiserende læge, sundhedsplejerske, jordemoder, psykolog, ansat i PPR eller som SSP medarbejder ved politiet, hører du til dem, som har skærpet underretningspligt.« Kilde: Ankestyrelsen 2009, »Tag signalerne alvorligt«

Man skal være opmærksom på, at ovennævnte personkreds også gælder privatansatte, som udfører opgaver

[9] Når der tales om skærpet underretningspligt i forhold til personer, der er offentligt ansatte, hænger det sammen med at disse har en mere omfattende underretningspligt end almindelige borgere. Når man er omfattet af den skærpede underretningspligt, har man pligt til underrette alene på baggrund af forhold, der giver grund til at antage, at et barn under 18 år har behov for særlig støtte.

for det offentlige, ligesom ansatte i døgninstitutioner og plejefamilier også er underlagt disse bestemmelser.

Forslag til indhold i underretninger:

- I udgangspunktet send altid en skriftlig underretning.
- Angiv ajourførte data på barn og forældremyndigheds-indehaver.
- Beskriv den konkrete viden uden tolkninger.
- Hvorfra stammer denne viden?
- Hvad er observeret, hvornår og under hvilke omstændigheder?
- Beskriv endvidere barnets fysiske, psykiske og sociale forhold samt både barnets ressourcer og vanskeligheder.
- Adskil beskrivelse af henholdsvis ressourcer og vanskeligheder

Som udgangspunkt bør forældre altid orienteres og inddrages i forhold, som angår deres børns trivsel og udvikling, herunder **når der underrettes** til de sociale myndigheder om, at deres barn har brug for støtte.

Dette gælder dog ikke i sager om vold og overgreb, hvis mistanken retter sig mod en eller begge forældre eller andre i et forældrelignende forhold til barnet. Det samme gælder, hvis forældrenes relation til den mistænkte er så nær, at denne viden kan skade barnet eller påvirke efterforskningen.

4.2. SÆRLIGT I FORHOLD TIL FORÆLDREINDDRAGELSE VED UNDERRETNING OM OVERGREB

Vold og seksuelle overgreb er omfattet af strafferetslige bestemmelser. Hvis viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb retter sig mod en eller begge forældre eller en person med et forældrelignende forhold til barnet, **må forældrene ikke orienteres. I disse situationer er det Børnesocialrådgivningens opgave at orientere og inddrage forældrene.**

I langt de fleste sager om seksuelle overgreb og i de mere alvorlige sager om vold sker kontakten til barn og forældre enten direkte fra politiet

eller Børnesocialrådgivningen. Det er vigtigt, at dette overholdes både af hensyn til barnets beskyttelsesbehov og af hensyn til sagens efterforskning. Hensynet til sagens efterforskning kan dreje sig om sikring af bevismateriale og eventuel afhøring af barnet. I disse sager koordinerer og varetager politiet og Børnesocialrådgivningen orienteringen af forældrene.

5. HANDLE- VEJLEDNINGER I SITUATIONER VED OVERGREB BEGÅET MOD BØRN

5.1. FORSKELLIGE HANDDLEMULIGHEDER

Viden om vold og seksuelle overgreb mod børn kan inddeles i tre forskellige niveauer:

Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er signaler på mistrivsel hos et barn eller i barnets familie. En mistrivsel hvis symptomer og årsager måske kan være vanskelige nærmere at indkredse. Her er således ikke tale om, at man har konkret viden om en konkret handling begået af en bestemt person mod barnet. Her er heller ikke tale om mistanke. Bekymringen bør derfor i første omgang i en periode føre til skærpet observation af barnet og eventuel sideløbende en samtale med forældrene om, hvordan de forstår barnets mistrivsel. Det er ikke sikkert, at observationen og den eventuelle samtale med forældrene fører frem til afklaring af barnets

problematik. Måske er barnets forældre ikke enige i at barnet mistrives. Disse sager bør du drøfte med din leder og eventuelt også Børnesocialrådgivningen, se nærmere herom på side 4 og 13. Såfremt barnets mistrivsel fortsætter eller forværres, bør der som minimum indsendes en underretning til de Børnesocialrådgivningen med formodning om, at der er tale om et barn med behov for særlig støtte. »Bekymring« beskrives ikke nærmere i beredskabet.

Mistanke

Mistanke forstås som mere end en bekymring. Det kan f.eks. handle om en mistanke om, at barnet er eller kan have været udsat for en seksuel grænseoverskridende adfærd eller en fysisk eller psykisk voldelig handling fra enten en voksen eller et andet barn. Mistanken kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet, barnets egne udsagn om hændelser, der har fundet sted, udsagn fra andre, f.eks. andre børn eller oplysninger fremkommet på anden måde.

Konkret viden

Konkret viden handler om de situationer, hvor et barn har været udsat for en konkret handling i form af overgreb

begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme i form af udsagn fra barnet selv, udsagn fra vidner eller tilståelse fra krænkeren.

VIGTIGT:

Både bekymring for et barns mistrivsel og udsagn fra barnet selv eller fra andre om evt. overgreb skal altid tages alvorligt. Dette skal der handles på.

5.2. KONKRET VIDEN ELLER MISTANKE MOD FORÆLDRE ELLER ANDRE I FOÆLDRES STED

Niveauet »konkret viden om...« beskrives først og i en mere afkortet form. Dette skyldes, at det er forholdsvis sjældent, at man i starten af et forløb om overgreb har konkret viden om, at dette har fundet sted. Langt de fleste sager starter med »en mistanke om«. Det er derfor dette niveau, som vil blive beskrevet mest udførligt i det følgende.

Handlevejledningen vil for hver af de ovenfor nævnte situationer først blive beskrevet mere udførligt, efterfølgende vil der for hver af de forskellige

situationer blive vist et skematisk forløb over sagsgangen. Det anbefales, at beskrivelsen altid læses. De skematiske oversigter kan ikke stå alene.

5.2.1. VIDEN OM OVERGREB BEGÅET AF FORÆLDRE ELLER STEDFORÆLDRE

Ved viden om overgreb begået af en eller begge forældre, skal du omgående orientere din leder herom – og uden forudgående orientering til forældrene – skal lederen med det samme foretage en underretning til Børnesocialrådgivningen. Såfremt en underretning afleveres mundtligt via telefon eller ved møde, skal der hurtigst muligt efterfølgende afleveres eller indsendes en skriftlig underretning. I denne beskrives på skrift, hvad man er blevet bekendt med, og hvor man har sin viden fra. Børnesocialrådgivningen vil tage sig af de videre skridt, herunder politianmeldelse. Såfremt forholdene fører til politimæssig efterforskning, vil forældrene først blive orienteret, når der foreligger en plan for det videre forløb.

Alle underretninger, som modtages i Børnesocialrådgivningen og som indeholder en viden, mistanke eller bekymring om, at et barn udsættes

for vold og/eller seksuelle overgreb, drøftes i Børnesocialrådgivningens Beskyttelsesteam, bestående af medarbejdere og ledelse fra Børnesocialrådgivningen, som bistår den enkelte rådgiver med rådgivning og vejledning i forhold til behandlingen af underretningen

5.2.2. MISTANKE OM OVERGREB BEGÅET AF FORÆLDRE ELLER STEDFORÆLDRE

a. Hvad er medarbejderens opgaver?

- Tal ikke med forældre eller stedforældre om mistanken.
- Drøft og afklar eventuel din mistanke med en kollega, som også kender barnet.
- Gå til din nærmeste leder og orienter om mistanken.
- Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken. Undgå at tolke på beskrivelserne.
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke og undlad også her at tolke på disse oplysninger.
- Lyt til barnet og spørg åbent og nysgerrigt uden at lægge barnet ord

i munden. Undgå at udspørge eller afhøre barnet.

- Vis omsorg for barnet, som normalt ikke må modtage krisehjælp, før en eventuel videoafhøring er afsluttet. Krisehjælp koordineres i samarbejde med politiet.
- Tal ikke om din mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen

b. Hvad er lederens opgaver?

- Tal ikke med forældre eller stedforældre om mistanken.
- Som leder har du ansvaret for behandling af mistanken, herunder ansvar for at sende en underretning til Børnesocialrådgivningen.
- Vurder oplysningerne fra din medarbejder, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette Børnesocialrådgivningen.
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte Børnesocialrådgivningens Modtagelse og i anonymiseret form bede om hjælp til en nærmere vurdering af oplysningerne.
- Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til underretning. Hvis dette ikke er tilfældet, rådgiv da medarbejderen om, at vedkommende

fortsat vil kunne anvende sin personlige underretningspligt. Støt dine medarbejdere i at kunne rumme den tid, der går, mens udredningsprocessen foregår i Børnesocialrådgivningen.

- Tal ikke om din mistanke med nogen, som ikke er involveret i sagen.

c. Vær opmærksom på følgende, efter underretningen er afleveret

- Når underretning er afleveret, vil I inden 6 arbejdsdage, efter denne er modtaget få tilsendt en skriftlig kvittering for modtagelsen.
- Som underretter er man sædvanligvis ikke – i juridisk forstand – part i sagen og kan derfor ikke forvente at få oplysninger om, hvad der sker i sagen. Dog er Børnesocialrådgivningen efter ikrafttrædelse af Overgrebspakken den 01.10.2013 forpligtet til at videregive oplysninger om hvorvidt underretningen har givet anledning til undersøgelse eller foranstaltning, til den, der har foretaget en underretning efter § 153 stk. 1 nr. 1-4.
- Hvis I undervejs i processen oplever, at barnets situation yderligere forværres, skal der fremsendes en ny underretning.
- Fasthold en normal hverdag for

barnet. Tryghed og forudsigelighed er vigtig i en utryk og kaotisk situation.

- Vær til rådighed for barnet ved at lytte og give omsorg.

Henvendelser fra pressen

Alle henvendelser fra pressen i sådanne sager håndteres af Koncernchefen for Børn og Unge.

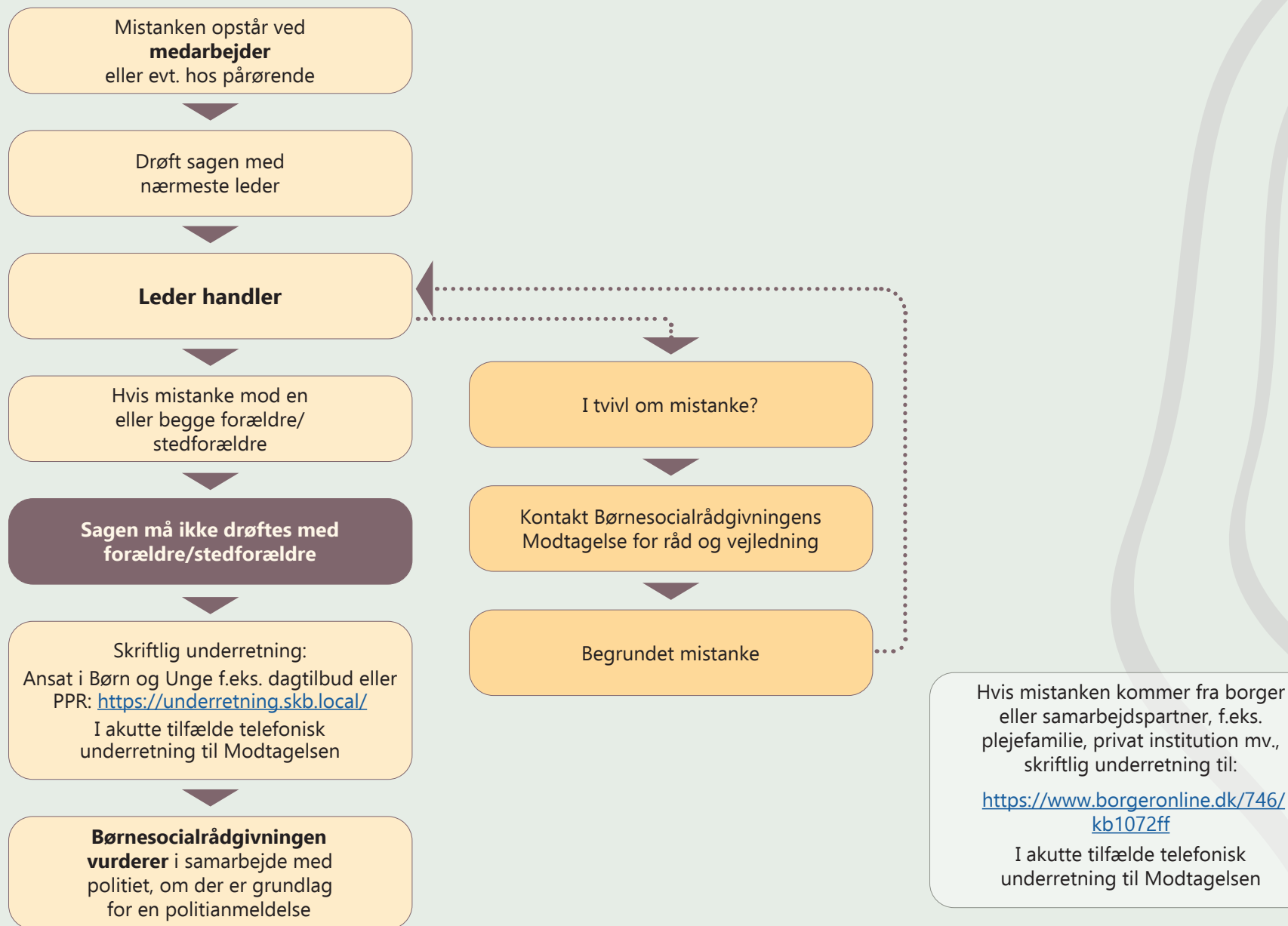
Politiet frigiver tidligst oplysninger om sagen til pressen, hvis det besluttes at rejse tiltale.

”

ALLE BØRN OG UNGE I SKANDERBORG HAR RET TIL ET GODT BØRNE- OG UNGE LIV, HVOR BØRN/UNGE OVERVEJENDE HAR OPLEVELSEN AF GLÆDE, TRYGHED, ENGAGEMENT, BEGEJSTRING OG ROBUSTHED I FORHOLD TIL LIVETS UDFORDRINGER.

5.2.3 SKEMATISK FORLØB OVER SAGSGANGEN

ved mistanke om overgreb begået af forældre eller stedforældre

5.3. KONKRET VIDEN ELLER MISTANKE MOD PERSON I FAMILIENS NETVÆRK ELLER UKENDT^[10]

5.3.1. VIDEN OM OVERGREB BEGÅET AF EN PERSON I FAMILIENS NETVÆRK ELLER EN UKENDT

I de situationer, hvor det er en medarbejder fra f.eks. et dagtilbud eller en skole, der får viden om overgreb begået mod et barn af en person fra familiens netværk eller en ukendt, skal medarbejderen straks gå til sin nærmeste leder og videregive denne viden. Lederen skal umiddelbart herefter orientere forældrene/ forældremyndighedsindehaver herom. Hvis forælderens relation til den pågældende person er så nær, at denne viden kan skade barnet eller påvirke efterforskningen, skal lederen kontakte Børnesocialrådgivningen for at afklare, hvornår, hvordan og af hvem forældrene skal orienteres. Lederen skal derefter foretage en akut underretning til Børnesocialrådgivningen. Der sendes

[10] Denne handlevejledning omhandler også de situationer, hvor mistanken om overgreb retter sig mod unge mellem 14 – 18 år, som enten er en del af familiens netværk eller ukendte unge.

efterfølgende en skriftlig underretning til Børnesocialrådgivningen, hvori det beskrives, hvad man er blevet bekendt med og hvor man har fået denne viden fra. Børnesocialrådgivningen vil sammen med forældrene tage sig af de videre skridt, herunder politianmeldelse.

5.3.2. MISTANKE OM OVERGREB BEGÅET AF EN PERSON I FAMILIENS NETVÆRK ELLER EN UKENDT

a. Hvad er medarbejderens opgaver?

- Drøft og afklar eventuelt din mistanke med en kollega som også kender barnet.
- Gå til din nærmeste leder og orienter om mistanken.
- Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken.
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke og undlad at tolke på disse oplysninger.
- Lyt til barnet og spørg åbent og nysgerrigt uden at lægge barnet ord i munden. Undgå at udspørge eller afhøre barnet.
- Vis omsorg for barnet, som normalt

ikke må modtage krisehjælp før en eventuel videoafhøring er afsluttet. Krisehjælp koordineres eventuel i samarbejde med politiet

- Tal ikke om din mistanke med nogen der ikke er involveret i sagen.

b. Hvad er lederens opgaver?

- Som leder har du ansvar for behandling af mistanken, herunder ansvar for at sende en underretning til Børnesocialrådgivningen.
- Vurder oplysningerne fra din medarbejder, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette børnesocialrådgivning.
- Hvis du er i tvivl kan du kontakte Børnesocialrådgivningens Modtagelse og i anonymiseret form bede om hjælp til en nærmere vurdering af oplysningerne.
- Forældrene skal i den her beskrevne situation som udgangspunkt orienteres, inden der fremsendes underretning, men overvej sammen med Børnesocialrådgivningen, hvornår og hvordan forældrenes orienteres og inddrages.
- Orienter efterfølgende din medarbejder om, hvorvidt

oplysningerne har ført til underretning.

- Hvis dette ikke er tilfældet, rådgiv da medarbejderen om, at vedkommende fortsat vil kunne anvende sin personlige underretningspligt.
- Støt din medarbejder i at kunne rumme den tid, der går, mens udredningsprocessen foregår i Børnesocialrådgivningen.

c. Vær opmærksom på følgende

- Når underretning er afleveret, vil I, inden 6 arbejdsdage efter denne er modtaget, få tilsendt en skriftlig kvittering for modtagelsen.
- Som underretter er man sædvanligvis ikke – i juridisk forstand – part i sagen og kan derfor ikke forvente at få oplysninger om, hvad der sker i sagen. Dog er Børnesocialrådgivningen efter ikrafttrædelse af Overgrebspakken den 01.10.2013 forpligtet til at videregive oplysninger om hvorvidt underretningen har givet anledning til undersøgelse eller foranstaltning, til den, der har foretaget en underretning efter § 153 stk. 1 nr. 1-4
- Hvis I undervejs i processen oplever, at barnets situation yderligere forværres, skal der fremsendes en ny

underretning.

- Fasthold en normal hverdag for barnet. Tryghed og forudsigelighed er vigtig i en utryk og kaotisk situation
- Vær til rådighed for barnet ved at lytte og give omsorg.

Henvendelser fra pressen

Alle henvendelser fra pressen i sådanne sager håndteres af Koncernchefen for Børn og Unge.

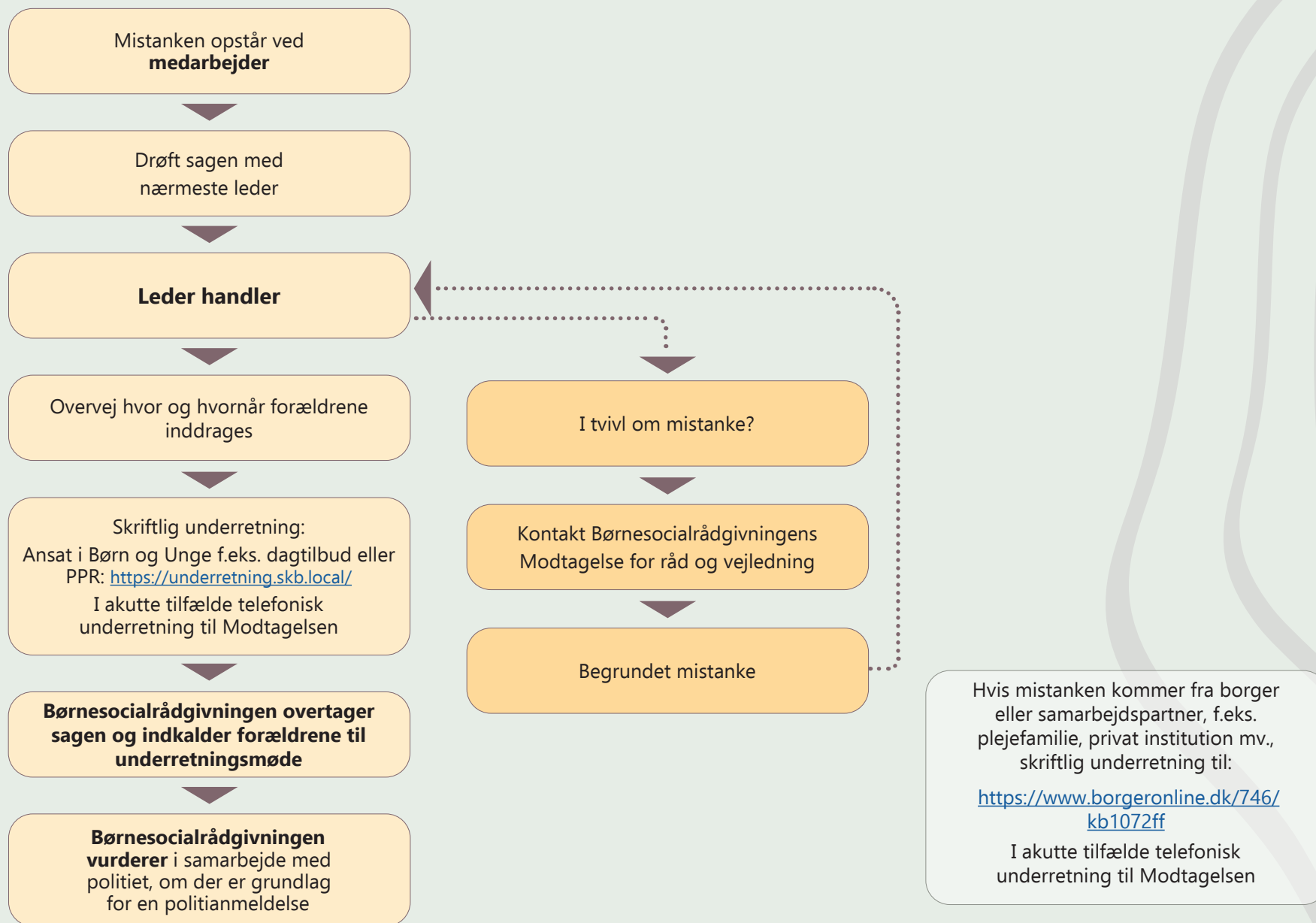
Politiet frigiver tidligst oplysninger om sagen til pressen, hvis det besluttes at rejse tiltale.

”

ALLE, DER ARBEJDER MED BØRN OG UNGE, TAGER ANSVAR FOR AT ARBEJDE FOREBYGGENDE OG SUNDHEDSFREMMENDE INDEN FOR DERES FAGOMRÅDE.

5.3.3 SKEMATISK FORLØB OVER SAGSGANGEN

ved mistanke om overgreb begået af en person i familiens netværk eller ukendt, herunder en ung over 15 år

5.4. KONKRET VIDEN ELLER MISTANKE MOD ET BARN UNDER 15 ÅR

Børn kan også begå overgreb og udsætte et andet barn for en grænseoverskridende adfærd, enten i form af et voldeligt overgreb eller en seksualiserende adfærd. Disse overgreb er ikke strafbare, fordi barnet er under den kriminelle lavalder. Men man bør være opmærksom på, at de kan have samme karakter og konsekvenser for det barn, der udsættes for overgrebene. Derfor bør der handles ligeså alvorligt på disse hændelser som i de situationer, hvor overgrebene kan føre til straf. Samtidig er det også vigtigt at være opmærksom på, at det barn, der har foretaget en sådan handling, også er et barn, der kan have behov for særlig støtte.

Ved mistanke eller viden om, at et barn begår voldelige overgreb af fysisk eller seksuel karakter eller udøver seksualiserende adfærd over for andre børn, skal der sendes en underretning til Børnesocialrådgivningen. Dette skal ske for såvel det barn, der har denne adfærd, som det barn/de børn, der har været udsat herfor.

Hvordan vurderes det, om en seksuel handling mellem børn har været en eksperimenterede leg eller et overgreb?

Se på og vurder følgende:

- Modenhed og aldersforskellen mellem børnene.
- Er der tale om gensidig nysgerrighed og fælles eksperimentering?
- Er der krav om hemmeligholdelse?
- Er der brugt magt og trusler i forbindelse med børnenes samvær?
- Virker et af børnene uvillig eller kuet?
- Fremtræder der ritualistiske eller sadistiske/voldelige elementer i børnenes samvær?

5.4.1. MISTANKE ELLER VIDEN OM OVERGREB BEGÅET AF ET BARN UNDER 15 ÅR

a. Hvad er medarbejderens opgaver?

- Har du selv overrasket børnene i situationen, spørg dem da på en neutral måde om, hvad det er de laver/leger, og hvor de eventuelt har set eller kender denne leg fra? Lyt til børnene og undgå at »afhøre« dem.
- Drøft og afklar eventuel din viden og

mistanke med en kollega, som også kender barnet eller evt. begge børn.

- Gå til din nærmeste leder og orienter om, hvad du enten har set, hørt eller gjort i den konkrete situation.
- Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser der ligger til grund for din viden eller mistanke – undlad tolkninger.
- Hvis du har fået din viden eller mistanke af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse så konkret som muligt og undlad også at tolke på disse oplysninger.
- Vis i den efterfølgende periode interesse og omsorg for begge børn.
- Tal ikke om din mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen.

b. Hvad er lederens opgaver?

- Vurder oplysningerne fra medarbejderen, herunder om karakteren af oplysningerne tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation.
- Hvis du er i tvivl om ovenstående, kan du kontakte Børnesocialrådgivningens Modtagelse og i anonymiseret form bede om hjælp til en nærmere vurdering af

oplysningerne, herunder hvornår og hvordan forældrenes orienteres og inddrages.

- Hvis det er afklaret, at det drejer sig om en voldelig eller seksuel handling, skal du, eventuelt sammen med medarbejderen, allerede samme dag indkalde og/eller orientere begge børns forældre om hændelsen.
- Ved samtalen med forældre skal du orientere om, at der skal indsendes en underretning til Børnesocialrådgivningen på hvert af børnene, så de kan få den relevante hjælp og støtte
- Hvis der opstår mistanke om, at et af børnene er udsat for overgreb begået af forældre eller andre i nær relation til barnet, underrettes Børnesocialrådgivningen med en særskilt underretning, uden at forældrene orienteres. Herefter anvendes proceduren under punkt 5.2, der vedrører viden eller mistanke rettet mod forældre eller andre voksne i forældres sted.
- Støt din medarbejder i at kunne rumme den tid, der går, mens udredningsprocessen foregår i Børnesocialrådgivningen.

c. Vær opmærksom på følgende, efter underretningen er afleveret

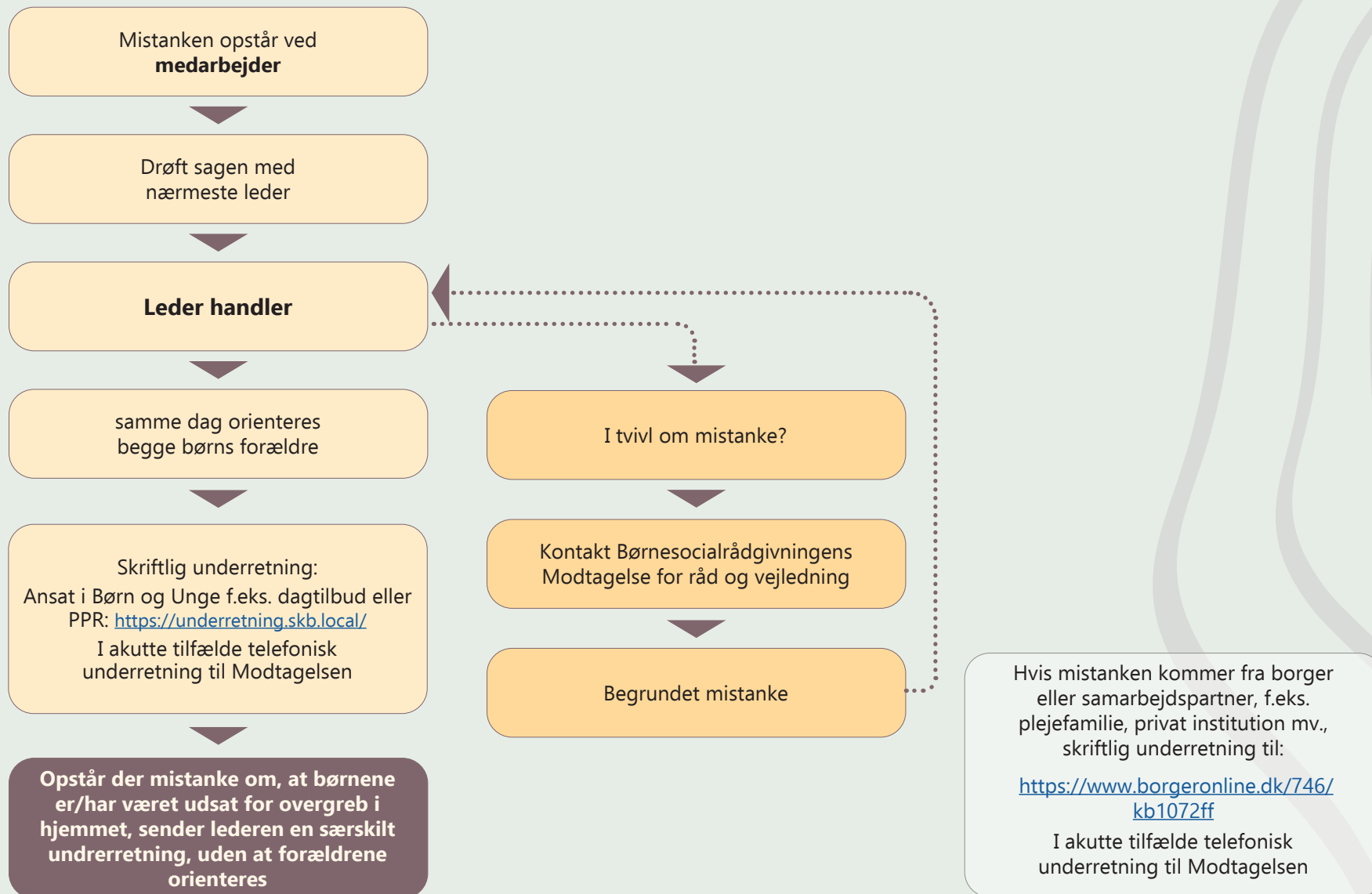
- Når underretning er afleveret, vil I inden 6 arbejdsdage, efter denne er modtaget få tilsendt en skriftlig kvittering for modtagelsen.
- Som underretter er man sædvanligvis ikke – i juridisk forstand – part i sagen og kan derfor ikke forvente at få oplysninger om, hvad der sker i sagen. Dog er Børnesocialrådgivningen efter Overgrebspakkens ikrafttrædelse den 01.10.2013 forpligtet til at videregive oplysninger om hvorvidt underretningen har givet anledning til undersøgelse eller foranstaltning, til den, der har foretaget en underretning efter § 153 stk. 1 nr. 1-4
- Hvis I undervejs i processen oplever, at barnets/børnenes situation yderligere forværres, skal der fremsendes en ny underretning.
- Fasthold en normal hverdag for barnet. Tryghed og forudsigelighed er vigtig i en utryg og kaotisk situation.
- Vær til rådighed for barnet/børnene ved at lytte og give omsorg.

Videregivelse af information til øvrige medarbejdere

Lederen vurderer om og hvem, der skal orienteres om sagen. Medarbejderne skal gøres opmærksom på deres tavshedspligt.

5.4.2 SKEMATISK FORLØB OVER SAGSGANGEN

ved mistanke om overgreb begået af barn under 14 år

5.5. KONKRET VIDEN ELLER MISTANKE MOD EN ANSAT

Beredskabet er i denne handlevejledning omhandler både vold og seksuelle overgreb.

Til koordinering og behandling af sager i forbindelse med mistanke om eller konstateret vold eller seksuelle overgreb begået af en ansat, er der nedsat en koordineringsgruppe bestående af:

- Koncernchef for Børn og Unge
- Chef for dagtilbudsområdet
- Chef for skoler og specialundervisning
- Chef for Myndighed og Foranstaltning
- Chef for Sundhedstjenesten
- Chef for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning
- Leder af den pågældende institution

5.5.1. VIDEN OM VOLD ELLER SEKSUELT OVERGREB BEGÅET AF EN ANSAT

Ved viden om vold eller seksuelt overgreb begået af en ansat i institutionen skal der af lederen, ske en øjeblikkelig politianmeldelse og sendes en underretning om barnet/børnene til Børnesocialrådgivningen.

Efterfølgende overdrages ansvaret for det videre sagsforløb til koordineringsgruppen, se overfor under »Mistanke ... mod en ansat«.

5.5.2. MISTANKE OM SEKSUELT OVERGREB BEGÅET AF EN ANSAT

a. Hvad er medarbejderens og lederens opgaver?

- Medarbejderen har ansvar for at kontakte nærmeste leder og orientere om mistanken. Hvis mistanken er rettet mod nærmeste leder, skal medarbejderen henvende sig direkte til ledelsen af Fagsekretariatet Børn og Unge.
- Lederen har ansvar for at kontakte et medlem af koordineringsgruppen i Børn og Unge.
- Efter henvendelsen til koordineringsgruppen, skal lederen afvente koordineringsgruppens tilbagemelding og skal umiddelbart ikke foretage sig yderligere.

b. Hvad er koordineringsgruppens opgaver?

- Alle medlemmer af koordineringsgruppen skal give henvendelsen højeste prioritet.
- Det medlem som modtager henvendelsen har ansvaret for

at indkalde medlemmerne af koordineringsgruppen.

- Koordineringsgruppen mødes straks og gennemfører mødet, selvom flere af medlemmerne er forhindret i at deltage
- Koncernchefen for Børn og Unge orienterer Direktøren ved behov
- Koordineringsgruppen laver en nærmere afdækning af sagen for at afgøre om mistanken er begrundet:

Hvis mistanken findes ubegrundet udarbejdes internt notat og koordineringsgruppen gør de involverede opmærksom på retten til at få indsigt i dokumentet.

Findes mistanken begrundet, sender koordineringsgruppen en underretning på barnet/børnene til Børnesocialrådgivningen.

c. Vurdering af spørgsmålet om politianmeldelse

- Koordineringsgruppen vurderer om sagen skal politianmeldes.
- Det er muligt for koordineringsgruppen at søge anonym vejledning hos politiet.
- Det skal bemærkes, at enhver borger altid har mulighed for at anmelde en sag til politiet.

d. Hvis koordineringsgruppen ikke finder grundlag for politianmeldelse

- Hvis der ikke findes grundlag for en politianmeldelse, har koordineringsgruppen ansvaret for at informere relevante parter.
- Den ansattes nærmeste leder vejleder om hjælp og støtte gennem arbejdsplads, fagforening m.v. Der skal desuden underrettes om retten til en bisidder. Lederen skal orientere om muligheder for krisehjælp.
- Den nærmeste leder kan rekvirere hjælp hos koordineringsgruppen.
- Det skal bemærkes at enhver borger altid har mulighed for at anmelde en sag til politiet.

e. Ved politianmeldelse

- Koordineringsgruppen har ansvaret for at kontakte politiet
- Koncernchefen for Børn og Unge orienterer Direktøren om politianmeldelse.
- Koordineringsgruppen rådfører sig med politiet, nærmeste leder og personalejuridisk afdeling om, hvornår og hvordan den ansatte skal orienteres.

- Fritagelse fra tjeneste sker som udgangspunkt på et møde mellem nærmeste leder, chefen for dagtilbudsområdet/chefen for skoler og specialundervisning og den ansatte. Den faglige organisation skal inddrages, hvis det er et ønske fra den ansattes side. Chefen indkalder til mødet.
- Børnesocialrådgivningen vejleder familien til barnet om mulighederne for hjælp og støtte.
- Børnesocialrådgivningen har kontakt til politiet under politisagens behandling.
- I tilfælde af sigtelse, tiltale, tiltalefrafald, dom m.v. giver koordineringsgruppen besked til relevante parter i sagen.

f. Kontakten til barn og forældre

- Børnesocialrådgivningen har ansvaret for rådgivning og støtte til barn og forældre under hele forløbet.

g. Øvrige ansatte på skolen/ institutionen

- Koordineringsgruppen vurderer i et samarbejde med politiet, om det i den konkrete sag er relevant og hensigtsmæssigt at orientere det øvrige personale.

- Orienteringen må tidligst ske, efter den ansatte er orienteret om politianmeldelsen.
- Nærmeste leder skal orientere personalet om støttemuligheder hos leder, Fagsekretariatet og tillidsmand.
- Ved orienteringer til tredje part skal man være opmærksom på sin tavshedspligt.

h. Orientering til andre forældre og bestyrelsen

- Koordineringsgruppen vurderer i den enkelte sag, om det er relevant og hensigtsmæssigt at orientere andre forældre og bestyrelsen.
- Ved orientering af forældre indkalder koordineringsgruppen til orienteringsmøde. Det skal overvejes, om tidligere forældre skal indkaldes til orienteringsmødet. Mødets indhold og tidspunkt kan fastsættes i samarbejde med politiet.
- Ved orientering til tredje part skal man være opmærksom på sin tavshedspligt.

i. Pressehåndtering

Alle henvendelser fra pressen i sådanne sager håndteres af Koncernchefen for Børn og Unge.

j. Sagen afsluttes

- Ved domfældelse tager chefen kontakt til leder og personalejuridisk afdeling og drøfter den ansattes arbejds- og ansættelsesforhold.
- Hvis den ansatte frifindes eller sagen frafalder, afholder chefen møde med leder og den ansatte om evt. genoptagelse af arbejdet.
- Chefen og lederen vurderer, på hvilken måde forældre, personale, bestyrelse og øvrige forældrekræds skal orienteres.

”

DEN DER SER PROBLEMET ER ANSVARLIG FOR HANDLING SÅVEL INTERNT SOM EKSTERNT.

”

ALLE AKTØRER OMKRING BARNET OG DEN UNGE ARBEJDER UD FRA ET SUNDHEDSFREMMENDE PERSPEKTIV KENDETEGNET VED ET FÆLLES FOKUS PÅ BØRN OG UNGES RESSOURCER, POTENTIALER OG HANDLEMULIGHEDER.

6. NÅR UNDERRETNING OM OVERGREB MODTAGES I BØRNESOCIALRÅDGIVNINGEN

6.1. BØRNESOCIALRÅDGIVNINGENS ROLLE OG ARBEJDSFORDELING

Det videre forløb, når underretningen modtages i Børnesocialrådgivningen

Alle underretninger til Børnesocialrådgivningen kommer ind i Modtagelsen (eller Børn- og Ungevagten, uden for åbningstid), der forholder sig til bekymringsstadiet i underretningen inden for 24 timer, efter underretninger med viden, mistanke eller bekymring om vold eller overgreb drøftes med medlemmer af Børnesocialrådgivningens Beskyttelsesteam.

Der lægges en plan for sagsforløbet efter en vurdering af alvoren i henvendelsen, hvori følgende vurderes:

- Barnets beskyttelsesbehov.

- Om der skal foretages politianmeldelse.
- Om der skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse jf. Servicelovens § 50.
- Om der er behov for særlig støtte til barnet, før den børnefaglige undersøgelse er færdiggjort.
- Planlægningen af obligatorisk børnesamtale.
- Henvisning til det regionale Børnehus.

Ved sager om overgreb på børn, skal Børnesocialrådgivningen sikre:

- At barnet er beskyttet mod yderligere overgreb.
- Krisehjælp til barnet og forældre.
- Samtale med barnet.
- Information til barnet og forældrene, om hvad der skal ske. Medmindre forældrene mistænkes for at krænke barnet.
- Sikre at barnet har en tryghedsperson i processen og det videre forløb.
- Deltagelse ved videoafhøring og evt. retsmedicinsk undersøgelse.

OBS. Underretter kan blive indkaldt til afhøring hos politiet, idet det oftest er den person, som har førstehandsviden fra barnet. Ved en afhøring er

underretter forpligtet til at fortælle om de forhold hos barnet, der har ført til bekymring eller mistanke om, at barnet har været udsat for vold eller overgreb.

6.2. BØRNEHUSETS ROLLE OG ARBEJDSFORDELING

Børnesocialrådgivningen har pligt til at indlede samarbejde med det regionale Børnehus, når der er tale om overgreb af en sådan karakter, at der er behov for samarbejde mellem kommune, politi og/eller sundhedsvæsen. Det er Børnesocialrådgivningen, der vurderer sagens karakter og hermed behovet for samarbejde. Børnesocialrådgivningen bevarer myndighedsansvaret i forhold til barnet under forløb i Børnehuset.

Indsatsen i Børnehuset består af en udredning og undersøgelse af barnets forhold med henblik på at afdække barnets behov for særlig støtte foranlediget af overgrebet. Undersøgelsen foretages som en del af den børnefaglige undersøgelse som Børnesocialrådgivningen udarbejder.

I Børnehuset har alle medarbejdere viden om og erfaring med at tale med børn og deres nærmeste omsorgspersoner om de oplevelser, som de har i forbindelse med et overgreb.

Medarbejderne har endvidere viden om og erfaring med sagsforløb, lovgivning og koordinering i disse sager. I Børnehuset tilrettelægges de enkelte samtaler og forløb ud fra det enkelte barns behov. Børnehuset kan også tilbyde barnet samt de nære omsorgspersoner krisehjælp.

6.3. POLITIETS ROLLE OG ARBEJDSFORDELING

Når politiet er involveret, vurderer de, om der er behov for retsmedicinsk undersøgelse og/eller videoafhøring af barnet i forbindelse med konkret efterforskning.

Ved videoafhøring af børn op til 12 år anvender politiet Børnehusets videoafhøringslokale, som er børnevenligt indrettet. Børn over 12 år bliver afhørt hos politiet i deres specialindrettede videoafhøringslokale. I særlige tilfælde kan der dispenseres aldersgrænsen på de 12 år begrundet i barnets udvikling og psykiske tilstand. Det kan fx være tilfældet, hvor et barn over 12 år har en kognitiv funktionsnedsættelse. I disse tilfælde foregår videoafhøringen i Børnehuset.

”

BYG ALTID
SAGEN OP MED
UDGANGSPUNKT I
BARNETS TRIVSEL.

7. DET VIDERE ARBEJDE MED FOREBYGGELSE AF OVERGREB MOD BØRN

7.1. FOREBYGGELSE DER SIGTER MOD AT UNDGÅ OVERGREB MOD BØRN

Arbejdet med forebyggelse af overgreb mod børn finder sted i de enkelte dagtilbud, skoler, fritidstilbud eller andre institutioner f.eks. døgninstitutioner, opholdssteder eller plejefamilier.

Skanderborg Kommunes beredskab og handlevejledninger til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge kan understøtte opmærksomheden på og viden om overgreb mod børn. Opsporing, underretning og forebyggelse af overgreb hænger sammen.

Forebyggelsesarbejdet generelt i Skanderborg Kommune

I visionen for den sammenhængende børnepolitik formuleres det at:

»Alle børn og unge i Skanderborg Kommune har ret til et godt børne- og ungeliv, hvor børn/unge overvejende har oplevelsen af glæde, tryghed, engagement, begejstring og robusthed i forhold til livets udfordringer.«

Men alle børn og unge har ikke de samme forudsætninger for at få et godt børne- og ungeliv. Nogle familier vil derfor i kortere eller længere perioder have behov for en indsats for at understøtte barnets trivsel, udvikling og læring. I indsatsen understøtter vi familien og barnet i hverdagslivet, så barnet opretholder eller genopretter tilknytning til de fællesskaber barnet indgår i. Målet er at støtte familien og barnet til at mestre egen tilværelse.

Udgangspunktet for det forebyggende arbejde er, at vi tager afsæt i familiens situation og ressourcer. Når der er behov for en indsats, er det væsentligt, at den er koordinet og kvalificeret i et tæt samarbejde med barnet, familien og familiens netværk.

Anbefalinger specifikt til forebyggelsesarbejdet i forhold til overgreb

Hos Socialstyrelsen findes en lang række [materialer og redskaber til det forebyggende arbejde i forhold til overgreb](#).

I arbejdet med forebyggelse og tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge, er det relevant at arbejde ud fra fire hjørnesteen:

Opmærksomhed ved nyansættelser

»Viden«

Fagpersoner skal besidde en grundlæggende viden om de mulige tegn og reaktioner, som børn kan udvise på overgreb. Den samlede faglige viden skal rumme et børneperspektiv, for at sikre, at signalerne ses og forstås i relation til den konkrete kontekst, barnet indgår i.

»Dialog«

Betydningen af at indgå i en professionel dialog med både kolleger, samarbejdspartnere og med børnene er central i en tidlig og kvalificeret opsporing af overgreb mod børn.

»Åbenhed«

En faglig åben tilgang tager afsæt i, at vold og seksuelle overgreb kan være en blandt flere mulige forklaringer, der er i spil, når man skal vurdere et barns mistroivsel.

»Handling«

Fagpersonerne skal kende til mulighederne for, og pligten til at iværksætte de rette handlinger, når der er mistanke om overgreb.

Derudover bør der være en særlig opmærksomhed ved ansættelse af personale i dagtilbud, skoler og fritidstilbud samt i andre institutioner f.eks. døgninstitutioner, opholdssteder eller plejefamilier.

Lokale beredskabsplaner

I forlængelse af Skanderborg Kommunes beredskab og handlevejledninger til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge opfordres der til, at dagtilbud og skoler beskriver det lokale beredskab.

7.2. LINKS OG GODE RÅD

SISO – Videnscenter

<https://sbst.dk/boern/overgreb/raadgivningsforloeb-til-kommuner>

Socialstyrelsen – Seksualitet og overgreb særligt i forhold til handicap

<https://sbst.dk/handicap/udviklingshaemning/temaer/seksualitet>

Socialstyrelsens vidensportal

<https://sbst.dk/boern/overgreb/vidensportalen>

Bryd tavsheden

<https://brydtavsheden.dk/>

8. KONTAKTOPLYSNINGER OG VIGTIGE TELEFONNUMRE

TRÆFFETIDER, ADRESSER OG TELEFONNUMRE

Skanderborg Kommune

Fagsekretariatet Børn og Unge
Skanderborg Fælled 1
8660 Skanderborg
Telefon: 87 94 70 00

Børnesocialrådgivningens Modtagelse

Telefon: 87 94 73 45
Træffetid:
Mandag og tirsdag: 8.30-15.00
Onsdag: 8.30-14.30
Torsdag: 8.30-16.30
Fredag: 8.30-13.30

Uden for træffetiden samt i weekender og på helligdage:

Børnesocialrådgivningens Børn- og
Ungevagt kontaktes via Østjyllands
Brandvæsen på telefon 86 76 76 64

Børnehus Midt

Telefon: 89 40 11 00
<https://www.boernehus-midt.dk/>

Syddøstjyllands Politi

Telefon: 114

Husk, der er også mulighed for at søge
rådgivning ved SISO - Videnscenteret for
sociale indsatser ved vold og seksuelle
overgreb mod børn

<https://sbst.dk/boern/overgreb/siso>

